

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Nrul de Duminecă

pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Ferencz-utca 28.
INSERȚIUNILE
se primesc la redacție.
Mănușile publice și Loc de
schis costă fiecare ptr 30 lb.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Să fie cu puțință?

— Cuvinte către »Kronstaedter Zeitung«. —

Simțim o adevărată satisfacție, că în noua pornire a presei, pentru reluarea legăturilor reciproce dintre naționalitățile nemaghiare, s'a auzit și o voce a Sașilor. Satisfacția noastră este cu atât mai sinceră, cu cât urmașii nobililor descendenți ai coloniștilor dela Rin, sânt de obicei foarte zgârciți în asemenea manifestări. Față de ideile, adeseori discutate în anii din urmă, despre o mobilizare a tuturor naționalităților nemaghiare împotriva teroarei politice din Ungaria, Sașii și celelalte elemente germane au știut să păstreze o rezervă prudentă, o atitudine neutră. Privilegiați în multe privințe, bizuiți în concesiunile excepționale ale guvernelor, ei păreau a-și fi creat pentru totdeauna o situație aparte, cu norme de viață cu totul deosebite și fără să aibă vre-o comunitate de necesități cu restul de nemaghiari din țară. Spiritul lor conservativ și o înțelegere pe dos a rostului politic i-au adus în starea aceasta de izolare și de exagerată încredere în sine.

Dar iată că, noi și cu Slovaci, dându-ne la timp seama, că felul cum guvernul umblă să ne desbine și să ne slăbiască, sub masca împăcării, este periculos, dăm alarmă în contra acestei tendințe și opunem guvernului viclean principiul dreptății pentru toți. Acest principiu, firește, nu poate fi aplicat, decât prin o absolută solidaritate a nemaghiarilor din această țară. Numai când

naționalitățile între ele vor reuși să-și armonizeze interesele așa fel, ca să-l silească pe adversar să le recunoască de-a întregul, se va putea stabili echilibrul în viața publică a acestui stat. Totul este numai să se găsiască formula pentru adunarea într'o singură tabără a tuturor naționalităților.

Lucrul părea cam greu. De credința Slovacilor nu ne-am îndoit nici odată. Sârbii sânt ceva mai puțin statornici și divizați în fracțiuni îndușmănite. Croații se găsesc într'o stare mult mai favorabilă și oare cum mult mai îndepărtați de cercul gospodăriei noastre. Numai Sașii și Germanii din Banat nu ne-au dat vre-o asigurare și vre-o lămurire categorică asupra rolului, pe care ar voi să-l aibă în cazul că ar adera la alianța politică cu grupările aceste naționale. Și nu ne știim de loc a spune, că punctul acesta cu semnul de întrebare pururea deschis, adresat Sașilor și Germanilor, ne-a întrigat destul și ne-a împiedecat în multe hotăriri.

Că țineam mult la gândul unei cooperări armonice este foarte natural. Că nu putem desconsidera eventualul ajutor ce ni-l-ar putea da în lupta politică acest popor, atât de cult și de chibzuit, cu toată puțină sa însemnatate numerică, iarăș este drept. Că intrând și elementul german în rândul celor ce reclamă dreptatea cu mai multă energie, s'ar găsi și ochiul Imperiului german mai aproape de situația încercată a țării noastre, este în afară de orice îndoială. Noi avem gândurile noastre așintite asupra viitorului,

căutăm orientări mai îndepărtate și, văzând cum în timpul din urmă se împletesc interesele între puterile centrale ale Europei, ne dăm perfect seama, că nu putem și nu ne este îngăduit să urmărim alte considerații de cât acele, pe cari le urmăresc Monarhiile alcătuite de rasele cărora le aparținem. Câtă vreme între România și Germania sânt atâtea potriviri de interese, nu este rațional ca noi să ne îndușmănim, sau să evităm o rodică și frățiască înțelegere și cooperare cu elementul german din Ungaria și Transilvania.

În condițiile acestea mărturisim că am avut o senzație plăcută, când, contrar indiferenței și escluvismului din trecut, ziarul »Kronstaedter Zeitung«, înregistrând novăle noastre tendințe către o alianță mai temeinică a naționalităților, își face următoarea observare:

»Se vede din aceste împrejurări, că în diferite cercuri românești acțiunea de împăcare cu Maghiarii nu este luată tocmai în serios. Românii se pare că au mai multă credință în o alianță cu celelalte naționalități. Numai că ceace bate la ochi este faptul că »Tribuna«, înșirând naționalitățile, numește pe Sârbi, Croați, pe Români și pe Slovaci și uită să pomenească vre-un cuvânt despre Germani. Cum? Germanii nu mai aparțin naționalităților? În Banat Românii și Șvabii au luptat alături în ultima campanie electorală. S'a și isprăvit cu prietenia lor? Deoarece n'au ajuns un factor hotărâtor în parlament, sânt ei o cantitate atât de negliabilă?...«

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Să nu ucizi.

De D. Anghel.

E o plăcere și acela a vînatului, un instinctul străvechi care doarme în noi, o învoire la omor, legală și nepedepsită. Apoi mai e și felurimea privilegiilor, căci atunci când umbli la vînat nu simți oboseala și nu întrebi depărtările. Mergi în neșire, umbli prin mirești ca pe covoare, urmezi brazdele lucii ale arăturilor, și un fîlîit de arlă e în stare să te momenească și să te ducă ca pe legendarul erou Siegfried cu paserea legendară. Visezi apoi, și umbra te încîntă și te răcorește pe arșiș, sufletul se deschide și înfrățirea cu natura ce te înconjoară se face mai desăvîrșită. Uși, urmele te chîamă, semnele cunoscute vînatelor te ademenesc, și poate și singele vărsat îți liniștește porniri pe care nu cutezi să crezi că le ai.

Și într'o zi întorcându-mă dela vînat de potirnicul cu toiba goală, aproape de poarta țarinei, cum mergeam încet, cănele deodată cioli urechile, adulmecă aerul și apoi intră într'un tufiș.

Pregătindu-mi pușca, de și neîncrezător, pășeam încet, și iată că în tufișul acela, în loc de un vînat am găsit un om dormind cu fața în jos. Alături de el, mai la o parte, sta pălăria lui și o trăsă, desfăcută, de prune viorii.

Dar deodată, câteva pete de sânge pe cămașa lui albă de Duminecă, mă făcu să mă aplec asupra celui ce dormea, și în loc de un drumeț obosit de cale, am găsit un mort. L-am întors,

capul, ușurel, și dintr'o rană adâncă, făcută la întâmplă, un sânge roș a curs pătându-mi mânele. Trupul era cald încă, și-atunci înfiorat am cătat în jurul meu cu spaimă și am strigat. Mai departe în drum, un par smuls dintr'un gard stătea pătat de sânge. Un copil ca de zece ani, eșind ca din pămînt se îndreptă spre mine. Pe figura lui șireată am cîtit fără preget că el stase de față la omor.

Ochii lui albaștri se ascuseră și genele bătură. Și dacă l-am întrebat, a ridicat din umeri și mi-a răspuns că acuma vede și el.

L-am trimis în sat să dea de veste și-apoi m'am întors acasă.

A doua zi a venit procurorul cu tot aparatul lui. Mortul era acum desbrăcat și întins pe o scândură. Era un om puternic, care ar fi putut lupta, de sigur, dacă n'ar fi fost lovit mișelește.

În jurul lui se strînsese tot satul și lucru ciudat e, că pe nici o față nu se zugrăvea un sentiment de milă, de păvera de rău sau de compătimire. Erau în haine de sărbătoare, căci nu era zi de lucru. Și se adunaseră ca la o petrecere. Erau femei cu pruncul la sân, copii cari se jucau, oameni cu chef cari spuneau glume. Nimic din acea smerenie sfîntă pe care spun mulți c'o au țărani în fața morții.

Doctorul plecat pe cadavru își începuse operația lui macabră. Era un morticol modern, vesel și glumeț. Cu mânele sufecate deasupra coatelor, opera. Bisturiul luci o clipă, apoi se afundă și făcînd o incizie, deschise burta mortului. Apoi

mânele lui, lăgînd incizia, scormonită și măruntaie eșiră hidos la suprafață.

Un țaran, ca un ucenic improvizat ajută, dar nefiind deajuns unul, morticolul se întoarse către mulțime și agrînd pe unul glumi: «Pune mina bade, că de-o fi să te tai și pe dumneata n'o să îți pară bine de nu m'o ajuta nimene!»

Apoi fereștrăul răsună și feasta capului căzu, ca un capac de cutie deschisă. Și în timpul acesta, femeile și fetele priveau, unele mâncau, altele își împleteau cozile desfăcute, și toți vorbeau și glumeau pe socoteala asasinului care sta de față, fără un pic de compătimire nici pentru mori, nici pentru cel ce căzuse pradă ceasului acela rău.

Procurorul își începu instrucția, și e ciudat că mărturia care s'a găsit contra vinovatului a fost un dinte falș găsit pe locul omorului.

Asasinul deși țaran, lucru neobișnuit, purta dantură, în urma unei bătăi ce-o avusese cu 'n rival de dragoste.

Omorul îl făptuise pentru douăzeci de bani, iar victima îi era unchi și stătea în satul din apropiere. Era un flăcău abea de optsprezece ani, și e neînchipuit față de statura atletică a mortului cum a putut să-l omore singur. Cercetările au probat apoi, că avea un complice, și complicele era însuși acela ce ajutase pe medic. Când s'a isprăvit instrucția, jandarmii l-au luat și legându-l cot la cot, l-au pornit la drum în glumele și sarcasmele satului. Apoi am auzit că a fost condamnat la trei ani.

Și mă întreb acum, după acești trei ani făcuți, ce gospodar poate să fie el în satul lui. Întâmplările se uită, de sigur, dar instinctele rele

Ce e drept, mărturisirea aceasta a organului săsesc nu e tocmai categorică. Rezultă însă totuși din ea o dorință și un reproș — dorința de a nu nesocoti elementul german, când este vorba de alianța naționalităților și reproșul, de a porni acțiuni comune, fără colaborarea Germanilor. Cu tot caracterul vag al mărturisirii, surprinderea nu e mică și ne întrebăm: să fie cu puțință?

De ce se impune această întrebare?

Înainte de toate, pentru că ne vine așa de greu să credem, că Nemții noștri ar fi în slăbiț dispuși să războie o greșală istorică a lor. Pe cum se știe, tendințele radicale au fost pentru dânsii pururea străine. Grație spiritului lor conservator și utilitar în multe privințe, grație eternelor lor concesii făcute îmbulzelii maghiarismului, ei au renunțat de mult la rolul ce li-se cuvine în viața publică a statului acestuia. Privind liniștiți cum se asimilează Germanii din Zips și cei din Banat și cum se depopulează regiunile săsești prin emigrări continue, ei au pierdut cu totul forța numerică de mai înainte și au renunțat la gândul de a constitui un factor independent și cu voință proprie printre celelalte popoare.

Până astăzi Sașii nu s'au putut decide nici măcar la o alianță cu Șvabii, necum la o eroică solidarizare cu alții, ca noi, ci au preferat să trăiască, vegetând, pe urma unei politici de oameni miluiți, o politică nu tocmai parazită, desigur lipsită de orice mândrie națională. Este deci cu puțință ca să treacă printr'o schimbare bruscă de sub influența nefastelor tradiții politice, câtă vreme schimbările aceste presupun eforturi atât de mari și o întreagă evoluție psihologică!

Recunoaștem, că am avea o reală plăcere să vedem semne mai pozitive, că o prefacere este pe cale a se face în această direcție. Și afirmăm, că Sașii au chiar o datorie de onestitate politică de a-și părăsi tactica din trecut și a se înregimenta la

politica naționalităților, cu cari împreună sânt chemați să răstoarne starea neprielnică de opresiune existentă. Cu cultura lor, cu conexiunile lor, cu experiențele lor economice și industriale și cu seria de oameni cu pregătire, ei ar avea locul mai potrivit în rândurile noastre, nu printre adversarii noștri și ar putea fi mult mai folositori, lor și țării acesteia, decât prin rezerva și neimixtiunea din trecut.

Dar mișcările lor de până acum, agitațiile tinerilor Sași pe de o parte și articolul menționat al ziarului brașovean pe de alta, sânt, în mod regretabil, prea puține semne de revenire. Va veni, poate, încurând discuția asupra reformelor electorale și al votului universal. S'ar putea întâmpla, ca cu acea ocazie, să insistăm din nou asupra acestei problematice chestuni.

Delegațiunile. Comisiunea de externe a delegațiunii ungare, ale cărei ședințe au adus atâtea disonanțe în politica monarhică, s'a întrunit ieri pentru cea din urmă-oară și a adoptat raportul pe care contele Nickenburg, raportorul comisiunii, îl va așterne în fața ședințelor plene. Acest raport e o simplă parafrază servilă a declarațiilor precum și a expozitului contelui Aehrenthal, ceea ce denotă în de-ajuns caraghiositatea expectațiilor, de dăunăzi, ale delegațiilor Ungurii Imperialiști. Raportul înșiră în mod sumar că anexiunea a fost un mare succes al diplomației și că relațiile monarhiei cu statele din Europa sânt cele mai bune cu puțință. De încheiere în raport se propune vot de încredere și de căldă recunoștință ministrului de externe.

După toate semnele deci ședințele plene ale delegațiunii nu vor fi decât o repetare a momentelor din ședințele comisiunilor, sfârșindu-se cu acelaș rezultat: învingerea absolută a voinței monarhului.

Alegerile din Croația. Cu ziua de ieri s'au terminat și cele din urmă balotaje din Croația, fără să fi adus Banului majoritatea dorită. Dintre

88 de deputați numai 21 sânt aderenți ai guvernului, în vreme ce coaliția sirbo-croată, în ciuda volnicilor electorale, a reușit în 35 de cercuri.

Restul de 22 de mandate se împarte între celelalte partide.

Guvernul care în dieta de mai înainte nu avusesese nici un aderent, e mulțumit cu rezultatul acestei alegeri și speră să-și sporească numărul membrilor prin compromisuri cu partidele coaliției.

Omagii poporului românesc cu prilejul comemorării lui Lueger. Ni se anunță din Viena: Societatea *Lueger-Bund* a serbat ieri cu multă pietate, în fața a mii de cetățeni vienezi, amintirea lui Lueger. În panegiricul său comemorativ, ajutorul de primar al Vienei, dl *Porzer*, a ținut să întretese un pasaj plin de omagii la adresa neamului românesc ale cărui virtuți au fost atât de sincer apreciate de marele primar de odinioară al capitalei Habsburgilor.

— Azi când am vizitat mormântul lui Lueger — a spus dl *Porzer* — am rămas adânc mișcat de marea de coroane ce acopăr mormântul. Din mulțimea de coroane mi-a atras privirea o panglică ce mi-a adus aminte de înmormântarea marelui nostru mort. La înmormântare aduseseră o panglică și o coroană la fel trimișii poporului românesc din Ungariu. Bieții, oropșiții noștri prieteni Români din Ungaria! Au furișat aproape ca primejduirea vieții coroana aceasta la înmormântare, ca să-și poată lua și ei rămas bun dela prietenul nostru. Decumva ar fi fost prinși în Ungaria, ei ar fi fost sfâșiați cu coroană cu tot. Lueger a arătat totdeauna o bunăvoință părintească pentru acest popor lipsit de libertate.

Trecând apoi în domeniul politicei, a continuat astfel:

— Vizita primarului Neumayer la Budapesta a avut un caracter absolut particular. Călătoria aceasta n'a avut nici o semnificație politică, — pot să afirm acest lucru

vorbesc și nu adunarea aceia de asasini între care a trăit a putut să-l facă mai bun, mai omenos. Și care era bun în satul acela, în care nimeni n'a găsit o lacrimă pentru mort sau un cuvânt de compătimire pentru făptuitor.

Și cu toate acestea, toți știau cum s'a petrecut crima, ziua în ameză mare, la câțiva pași de sat. Nici unul însă n'a făcut o mărturie, și dacă faptele n'ar fi vorbit dela sine, cu greu poa e s'ar fi descoperit ucigașul. Tăcerea aceasta, ascundea poate multe taine, fiecare, având ceva de ascuns. Gard în gad, cum trăiesc ei acolo, lucrurile se știu lesne, și numai certurile le dau la iveală.

Pe mine însă mă urmărește fața mortului, așa gol cum zăcea pe scândură, cu ochii mari deschiși de groaza clipei aceleia. Revăd parul cu care a fost lovit și simt încă pe mâna mea sângele care mi-a pătat o alunci când i am întors capul, și mă înfior...

Cu toate aceste, când vine toamna și bate vântul pînă porumbiștile uscate, nu mă pot împiedeca de-a avea nostalgia vânătoarei. Porunca aceea care-ți zice, «să nu uci» devine un cuvânt rău, și un dor nestăpănit mă apucă de sunetul

cornului și de fâhnitul cânilor adulmecând p'ada nevinovată, ca o dovadă că instinctele primitive nu s'au stins încă în noi, ci dormitează numai dela începutul vremurilor.

Doină.

Nori de toamnă și au luat
Calea spre pădure.
Cade — amurgul peste sat. —
Haide, Murgule 'nspumat,
Du mă iar pe aiure.

Că doar noi și o jale grea
Pribegim într'una
Pe furtună, pe vreme rea...
Doină, pentru jalea mea
Soră dulce i luna.

Crăsmăriță, adă vin
Să mi mai sting amarul.
Sufletul de foc mi e plin,

Pentru cine să închin,
Să golesc paharul?

Pentru dorul meu? Dar n'am.
Le a dus vântul toate.
Păsărică de pe ram,
Vestitoare să te am
Jalei necurmate.

Vestejite, triste cad
Frunzele 'n dumbravă,
Hai, frumoaso dela Brad,
O, hii tui m'or duce 'n iad,
Cum m'au dus în slavă.

Murgul, Murgul am să-l beau.
Adă vin în cană.
Mi s'a dus norocul meu,
Adă vin să beau mereu,
Crăsmăriță Ană!...

I. U. Soricu.

Cei cari
Ioresc: **mobile**

bune, —
frumoase,
ieftine, —

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile —
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

pe cuvântul meu de onoare. Eu însă grăiesc acum din punct de vedere politic, în calitate de om politic și fac declarația, că *nu vom putea lega prietenie niciodată cu un popor, al cărui ideal e ura împotriva orașului Viena și împotriva Habsburgilor.*

»Lupta» și dl Babeș. Am fost înregistrat la timpul său șiirea că în ziarul »Lupta« apar articole de fond scrise de dl Dr. Babeș. Ziarul atunci n'a deamînițit cu mare indignare, ba a declarat că n'a făcut și proces de presă. Am făcut nevolind a ne certa cu »Lupta«. Săptămîna trecută, tot acest ziar aduce un articol sub titlul »Manifestațiile dlui Babeș« în care adresând numitului insulte alese, eram de credința că într'adevăr nu există nici o convență între ziar și cel atacat de el într'un mod atât de necruțitor.

Correspondentul nostru din Budapesta însă vine și lămurește afacerea atât de misterioasă, comunicându-ne că articolele spăruite în »Lupta«, intitulate »Prognostica acțiunii de pace«, »Cum să leșm din labirint« și un articol de fond în cauza proceselor de separație ierarhică cu Sărbii, sînt în adevăr concepțiile dlui Babeș, ce se poate constata nu numai din direcția politică a articolelor și din stilul bine cunoscut al autorului. În articolul din urmă sînt citate chiar pasajii întregi din broșura »Diagnoza« a dlui Babeș.

Pe lângă aceste constatări, Birăuț nici n'a culezat să ne facă procesul cu care n'a amenințat, prin care fără îndoaială s'ar fi constatat adevărul aserțiunilor noastre, a *mințit* deci iară când ni-a anunțat improcesuarea.

Atacul îndreptat acum contra fostului »protector« al ziarului abandonat de partid — este numai o apucătură îndrăznească, cu scop de a masca schimbarea la față, așa se vede însă că dl Babeș n'a priceput și nu a apreciat tactica, căci, aflăm că dsa a intentat protejatăului ingrat proces de calomnie, care se va pertracta la tribunalul din Budapesta.

Ante portas!...

Făgăraș, 27 X.

O lărguală începută de cel învingător, cu oferte de cedare cîntă cel învins. Tângueli sau sfărîmări; nici nu mai știu cum să le zic.

Un stup de falme urâte. Matca e tocmai faima unei asigurări prin tradare a unei glorii câștigate prin jertfe.

O organizație politică locală — club comitativ, cum s'ar zice — în frunte cu un »bătrîn care nu vrea să îmbătrînească«, și membri cari socot a purta pe piept o onoare, iar nu în cărcă o povară — și toată aceasta împărțire, mai ales din considerații de echitate confesională...

Un inspector școlar — »exsuster«, ca să rămînem pe lângă epitelele cele mai de salon, îndreptînd soarta unui comitat: răsbunător, perfid, venal, închizînd școli după școli, și lovit chiar de însuși ministrul său pentru hiperzelul de a explica o »lege patriotică« — și — prietin »per-tu«, oaspe ales, tocmai al acelor protopop, — directori școlari — ale căror școli capătă mai curînd cele trei »admoniții« și cari sînt cei mai răvnitori la respectul cetățenilor.

Medic român silit a constata primejdioase lipsuri la școală română.

Sat verde românesc și bogat, hotărînd să nu lase școala confesională din mînz, dar închizînd bucuros ochii, cînd procesul verbal se falsifică.

Preot — român brav de alifel — absentînd inadins cu acea ocazie.

Învățători, aderenți și corteși ai deputatului guvernamental, amendați și suspendați. Alături cu ei alții și mai păcăliți: cu »pact verbal« în bu-

zunar și cu făgăduiala din partea lor împlinită — loviți după aceea cu piciorul.

Bogătași siguri de pielea lor, și candidați la deputație — vîrsînd lacrimi la căpătîiul lui Burdia.

Președinți de sinoade parohiale înmulțind și scăpînd listele membrilor, după placul lor, și după supunere sau nesupunere.

Denunțuri peste denunțuri — anonime și fățișe — la prețore, la fișpan, la inspector, la tribunal deopotrivă. Coleg în contra colegului, Român în contra Românului.

Plîngerii peste plîngerii, pentru ignorare și jupolere, după cersire de voturi — împotriva advocăților și medicilor și celorlalți »mai de sus«.

Iarăși protopopi, ce și bagă dascălul în necaz, numai ca să aibă »ocazie« a-l răpa. Taxe diferite.

Paro h'i ce se vînd lefi în.

Laude ce se cumpără scump.

Judecători atacînd pe cetățenii »cu vot«, noaptea, cu ciomagul.

Notari români, ce se îmbulzesc în congregație. Viriliști, cari se închid cu două uși.

Nevoiași rivnind la măriri.

Bătăioși, plecați în fruntea ori cărei slugi străine. Femei diriguind și copiii puși pază la hotare, și nici un cap deschis, nici o inimă caldă, nici măcar doi oameni înțelegîndu-se într'olaltă, nici un singur braț de fier și nici o singur caracter fără prihană...

Ce-i asta?

Răspundeți-ne dvoastră străini de lumea noastră, departe de mizeriile ce ne bîntuie. Din depărtare poate se văd mai mărante, mai nevinovate.

Anarhie, curată anarhie. De vreți, ziceți-i legală, de vreți ziceți-i constituțională. Oricum îi veți zice, cumplită anarhie rămîne.

Și în astfel de împrejurări bat la ușă alegerile congregaționale. *Peste o săptămîna tocmai.* Aceiaș veșnică zăpăceală și groază prostească, ca și cînd temutul cuceritor ajunsese la porțile Romei — și nici măcar acelaș om viteaz aci în fața noastră, ci un simplu corupător. În astfel de împrejurări intrăm în lupta cea adevărată, despre care se zicea cu multă semeție, că smulgerea mandatului dela Făgăraș din mîinile veneticienilor, a fost numai preludiu! Numai un »preludiu«, iar nici decît un »fine«.

Precum înadevăr așa și trebuie să fie!

De mandatul de deputat din Făgăraș, locuitorii acestui comitat, locuitorii aceluia cerc, nu pot avea nici un folos. Dimpotrivă! În vreme ce însă, o majoritate impunătoare în reprezentanța comitetului poate să ne aducă mai mult bine decît 30 de mandate de deputați, din sau nu din, mila guvernului.

Sub majoritate impunătoare însă nu înțelegem negreșit o majoritate românească. Am avut-o noi totdeauna majoritatea aceasta, și poate chiar ea a fost dezastrul nostru. Românul mameluc e de o mie de ori mai rău decît Românul renegat. El tot așa propăgă politica hatărurilor — a corupției — ca și renegatul.

Altă majoritate ne trebuie! *Majoritatea oamenilor cinstiți și harnici, și inimoși!* căci ne așteaptă o luptă herculeană în »grajdurile augeace! Banatul lui Burdia ni-e cel mai aprig stimulent la lupta aceasta.

Și în lupta ce se va deslînțuși s'avem două lozinci, și atunci vom învinge:

Nime nu-i lertat să stea acasă, din acei cari au avut parte la învingerea Românilor — a lor și nu al unei persoane — din cercul Făgăraș.

Nime nu-i lertat să fie ales din acei cari la acea biruință au stat acasă, sau a »trebuit să plece în altă parte«!

Se aude că aici »în centru« unul după altul, autorizat, neautorizat, își dă în mînz clanța dela

ușa fișpanului, cu fel de fel de »pacturi« pentru pace, în vederea alegerilor.

Va să zică, cel mai potrivit moment, ca în sfârșit provincia să se desfacă de sub tutela »centrului«, să și aleagă oamenii ei proprii, și pe urmă să răstoarne chiar și dela conducere pe cei nevrednici. Câți oameni luminași și idealști nu sînt în provincie, la periferii! De ce nu încep odată lupta după chibzulala lor cea bună, de ce așteaptă într'una »ladrumări« dela centru?

Nu există nici o lege morală, care să spună, că dacă atîta vreme păcătoșii le au dat pace la cei cinstiți să trăiască și ei, aceștia ar fi datorii — ajunși ei la putere — să lase și ei pe păcătoși să și facă mendrele.

Nu. Și nici de bănuții să nu se teamă.

Vom fi poate bănuți că vrem să facem revoluție de palat. Nici asta n'are a face. Revoluția acela tot trebuie făcută odată!...

Situația guvernului.

Pericolul crizei înlăturat. — O izbîndă semnificativă a contelui Khuen.

Cabinetul contelui Khuen a înregistrat Duminecă un succes, care deși vremelnic, echivalează pentru moment ca importanța unei învingeri asupra guvernului austriac. Acest succes confirmă întru toate prevederile noastre de Sâmbătă, că după ce situația guvernului ungar se întemeiază pe un bloc guvernamental neobșnuit de puternic, sferele conducătoare, în fața alternativei în care au fost puse în chestiunea plășilor în numerar, vor înclina pentru garanțiile de stabilitate ce prezintă situația guvernului ungar și că ei vor asigura o retragere convenabilă, un succes aparent chiar, în chestiunea plășilor în numerar. Și într'adevăr glasul contelui Khuen Hédevary a fost în audiența de Duminecă ascultat. El a obținut rarul succes ca monarhul să presioneze în mod hotărît asupra guvernului austriac în favoarea punctului de vedere al guvernului ungar. La dorința expresă a monarhului tratativele au fost reluate numai decît și de data asta nu fără rezultat, căci, după cît se învederează din comunicatul oficios asupra tratativelor de ieri, divergențele dintre cele două guverne *au fost aplanate.* Cei doi miniștri de finanțe se vor pune zilele acestea în atingere cu conducerea băncii austro ungare, pentru fixarea definitivă a bazei principiare, menită să servească la lucrările de amănunt ale comisiei speciale ce a fost exmisă în acest scop.

Chestiunea plășilor în numerar a devenit deci de o actualitate și mai ardentă și soluția ei, cu toată împotrivirea cercurilor politice din Austria, nu va putea întîrzia mult.

Dar baterea în retragere a primului ministru Bienerth a trezit un viu rezon în cercurile politice din Austria și manifestațiile antimaghiare și-au luat deja începutul. Președintele partidului socialist creștin, fostul ministru Gessmann a ținut o vorbire violentă contra guvernului ungar, zicînd că n'a fost nici un motiv pentru a constrînge banca comună să facă în numerar plășile.

Dacă miniștri ungari au urgitat numai din cauze politice aranjarea plășilor în acest

Gulere și manșete mai frumos curățeste fabrica de spălat cu aburi — —

„UNIO“

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102.

— — — Telefon Nr. 395. — — —

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite franco.

caz partidele din Austria trebuie să protesteze împotriva faptului, că tactica guvernului ungar să reușească, pe socoteala Austriei. Partidul socialist creștin protestează împotriva presiunii și-a permis guvernul ungar asupra monarhului în chestiuni economice de natura acesteia, deoarece chestiunile economice aparțin competenței parlamentelor. Situația guvernului austriac însă e inexpugnabilă, căci se sprijinește pe aderența tuturor partidelor, cari toate vor lua o atitudine categorică împotriva plăților în numerar.

În același ton tratează umilirea dlui Bienenrth și ziarele din Austria, fără deosebire de colorit politic. Între asemenea împrejurări deci, nu e exclusă o nouă complicare a chestiunii, în detrimentul contelui Hédeváry și se prea poate ca succesul de Duminecă să fie într'adevăr un succes efemer, ba unul foarte îndoielnic chiar, căci prezintă germeii unei crize mai serioase decât cea din zilele acestea.

In ce consistă concesiile obținute de contele Khuen?

Ziarul »Neue Freie Presse« publică azi următoarele informații asupra concesiilor ce a obținut contele Khuen la intervenția monarhului, în chestiunea plăților în numerar:

Guvernul ungar — spune »N. Fr. Pr.« — a obținut concesiile, ca condițiile prealabile referitoare la începerea plăților în numerar, să fie cuprinse, nu cum fuseseră în proiectul fostului prim-ministru Koerber, numai în motivarea proiectului de lege, ci în însăși legea și nu în forma unei circumscrieri negative, ci într'o formă pozitivă. În schimb guvernul austriac a primit concesiile, ca termenul începerii plăților în numerar să fie stabilit de cele două parlamente, deci și de Reichsrat.

Ziarul »Neues Wiener Tagblatt«, are, dimpotrivă, următoarele informații:

Faptul că tratativele se vor face cu participarea conducătorilor băncii de emisiune arată, că chestiunea fixării termenului e lăsată în sarcina băncii.

Activitatea extraoficioasă a preoților și învățătorilor.

Desvoltarea noastră pe terenul economic e târzie. Cauza nu zace în popor, căci acesta s'a dovedit în atâtea rânduri accesibil pentru orice mijloc de înaintare. Dacă i dai carte, prinde ușor învățătura, căci e agil la cap din fire, — îi dai instrucție pentru ceva metode în ale economiei de câmp, îi arăți în practică mașina de sămănat și săpat cucuruz, mașina de grăpat livezi etc. le primește și imitează bucuros, — îl înjghebezi în o însoțire, în o tovarășie, se desvoltă cât de iute. Poporul deci, o putem susținea, e accesibil, e gata a primi sfaturi, cari să-l ducă la înaintare pe orice teren.

Nu masa, ci conducătorii au vina, că starea și organizarea noastră e șubredă. Dela cap se dă direcția. Acolo unde conducătorii își pricep rolul, unde sânt conștienți

de chemarea lor, acolo și poporul o duce mai bine. Și cari sânt acești conducători ai noștri la sate? Sigur nu-s alții decât preoții și învățătorii. Nu numai între patru pereți e slujba acestora, ci și afară de gospodăria țaranului. Un preot, care numai slujba bisericești și-o face, un învățător, care numai pe capul elevilor stă, pentru noi în-deosebi sânt niște mecanisme, cari ogașa nu și-o pot părăsi. Astfel de aplicații putem zice sânt aproape egali, cu aceia cari viața și-o petrec în trândăvie.

Atât de vast e terenul, pe care s'ar putea extinde activitatea extraoficioasă a preoților și învățătorilor noștri la sate! Fiecare cunoaște prea bine referințele și cerințele locale, fiecare are atâta timp liber, că în dragă voie poate sta și în serviciul treburilor obștești, fără ca ale sale afaceri oficioase sau private să sufere.

Și care ar fi terenul cel mai potrivit de muncă oficioasă, decât înjgheburile de însoțiri și tovarășii? Azi chiar și întrecerea între popoare nu se mai dă ca mai înainte cu arma, azi zăruitul de arme e aproape mut; azi înfrățirea forțelor e mijlocul cel mai puternic de cucerire. Organizare pe toate terenurile prin înfrățirea forțelor e tendința timpului, e cerința zilei. Însoțirile și tovarășii ar fi la țărani rezultatele cele mai dovedite ale înfrățirii, și aceasta ar trebui să preocupe pe conducătorii noștri dela sate. După pilda Sașilor n'ar trebui să existe comună românească unde să nu găsim o în-tovărășire. Un lucru foarte ușor ar fi acesta, dacă n'ar recere scoaterea din comoditate a celor chemați, dacă poate n'ar tăia în interese personale!

Azi și la noi sânt factori, cari au zi de zi în vedere înființarea de tovarășii și însoțiri, și mai pe urmă chiar și băncile s'au declarat gata de a și da concursul în această direcție. Un preot, un învățător n'are decât să apeleze la »Asociațiune«, la »Reuniunea agricolă din Sibiu, Orăștie«, etc. sau la banca cea mai apropiată și capătă îndrumările, sprijinul moral și material convenit. Va veni și la noi vremea, că de sus se vor trimite oameni din sat în sat să pună la cale organizația noastră economică, — dar cum noi de fire, în toate sântem târzii, să nu mai așteptăm până va sosi acel ciaz, căci întârzierea tot pe conta noastră se face. Să apelăm și la băncile noastre, căci precum am zis ele încă au rolul, s'au angajat chiar, să dea sprijinul moral și material în direcția amintită.

În România, în Bucovina preoții și învățătorii sânt aceia, cari au în mână afacerea însoțirilor și tovarășiiilor. Te pune în uimire rezultatul obținut în acele părți, îți crește inima când știi, că acolo conducătorii naturali ai poporului, preotul și învățătorul nu au pregătire așa superioară ca ai noștri, și totuși au atragere de inimă către țaran, către talpa națiunii. Iar la noi unde luminătorilor poporului ani de-a rândul li-se dă școală, iar în timpul din urmă și plată considerabilă, aceasta organizație economică la sate, pe lângă toate sbuciumările celor cu

tragere de inimă către popor, e așa de searbădă și sărăcăcioasă. E timpul să urgităm era de regenerare a țaranului nostru, e timpul să-l scoatem la lumină, să-l întărim economic, căci atunci va fi tare și în cele sociale, culturale și politice.

Preotul și învățătorul nostru, precum și din partea forurilor superioare bisericesti li s'a dictat, au și chemarea frumoasă și mulțumitoare de-a privi și în afară de pereții bisericești și ai școlii. Aceștia sânt singurii factori dătători de măsură în satele noastre, căci știm bine că forurile administrative politice sânt în toate străine de noi, — iar dacă nici cei chemați nu-și vor face datoria, în cine să ne punem nădejdea? Pe lângă bunăvoință și înțelegere se pot face minuni. Să nădăjduim deci, că activitatea extraoficioasă a preoților și a învățătorilor noștri va aduce în curând roade binefăcătoare pentru țaranul nostru, care tot mai tare ne va apropia de organizația economică dela sate, atât de mult așteptată.

Oct. Sgtimbea.

Vești din Bucovina.

Câmpulung.

Așezat în creștii munților, răcorit de apele limpezi ale sburdalnicei Moldova e Câmpulungul Bucovinei singurul oraș, care are în țara aceasta potopită de cetele flămânde ale Rușilor apropiati și stoarsă până la măduvă de lipitorile ovrești, o majoritate românească. De munții înalți s'au sfărâmat valurile nimelicioare, ce amenință să ne înecă această țărișoară frumoasă, pofta străinilor de a înghiți tot ce se cheamă românesc, încă n'a putut stinge puterea de viață a munteanului nostru. El a moștenit dela părinți nu numai o minte ageră și pătrunzătoare ci și o dragoste nețărmurită pentru libertate. Conștient de valoarea sa a fost munteanul în întreg trecutul nostru politic o putere de mână întâlu. Ori de câte ori chestiunea noastră națională era în primejdie muntenii își ridicau glasul lor puternic pe care au trebuit să-l bage în seamă și di-regătoriiile dușmane nouă.

Încă n'a trecut anul de când se scria nu numai prin gazetele din Bucovina, ci și prin cele din Ungaria și din țara liberă de exemplul frumos ce l dăduse consiliul comunal al Câmpulungului, hotărînd ca să se poarte toate agendele comunale în limba românească. Hotărîrea aceasta a și fost adusă la îndeplinire cu cea mai mare rigurositate. Toți impiegatii străini cari până la un termen dat n'au învățat limba majorității au fost depărtați fără milă din serviciul comunal. Chestiunea la aparență nu seamănă a fi grea având pentru sine îndreptățirea legală. Dar câte piedici nu s'au pus executării acestei deciziuni! Toate chibșuriile, în cari sânt meșterii dușmanii noștri s'au încercat și numai pazele bune a conducătorilor este de mulțumit, dacă străinii n'au ajuns jinta dorită de ei.

Drept răspuns la obrăznicile ovrești s'a căutat din partea Românilor de a li nimeri acolo unde i doare mai mult, de a le lua negoțul din mână. Succese frumoase are prăvălia românească din loc, care lucrează neobosit, ca să poată crește

Pentru cumpărare

de **pălării pentru copii și domni**

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi.

comercianți români. Numai dacă i vom avea pe aceștia, vom fi în stare să combatem plaga ovreiască cu arme ascuțite, silindu-l să renunțe la înșelătorile nemaipomenite, cari i au adus pe țărani noștri la sapă de lemn. Cu jertfe mari materiale a lăsat să se prăvălească în arendă otelul comunal, care, deși românesc, ajunsese loc de întâlnire pentru scureura jidovească. Aici, în sânul nostru se făceau armele cari a doua zi aveau să ne nimicească. D zeu, care în zile de grea cumpănă ni-a stat în ajutor nu i-a lăsat să aducă la îndeplinire planurile lor diavolești.

E de sine înțeles că mandatul districtului în corpurile legiuitoare e un post care cere oameni cu multă însuflețire și bărbăție. E interesul națiunii întregi de-a alege drept aice oameni, cari au cuprins toată primejdia ce ne amenință și-au găsit mijloacele de-a scăpa poporul obidit de ghiarele străinilor pismătoreși și lacomi. Dacă întârești o poziție sigură, atunci ai curajul de-a apăra districtele zugrumate de străini. Districtul Câmpulungului a fost reprezentat în parlament până mai adineaori de contele Bellegarde, care deși străin a văzut rana de care suferă țaranul nostru și a crezut a fi găsit și leacul cu care să o vindece. Drept deviză și-a ales desrobirea economică a muntenilor. Năpustirea foilor ovreiești asupra persoanei sale integre ni-a arătat până la evidență că contele a înțeles să lovească bine în rîndurile cămătarilor. O singură greșeală, dar aceasta destul de vașnică, a avut-o acest deputat: având o aversiune nu tocmai explicabilă față de intelectuali el n'a băgat de fel în seamă mișcarea națională, care a pornit dela aceștia și care în rîndul din urmă se sprijinea pe țărănime. Ocupat cu chestiuni economice el uită sau nu vru să conlucreze la organizarea politică a Românilor bucovineni și pierdu astfel legătura cu conducătorii acestei mișcări. Văzându-se izolat și înțelegând că drumul pe care a apucat nu-i poate asigura o reușită a depus mandatul. Am fi vrut să auzim într-o adunare publică motivele cari l-au îndemnat la acest pas, am fi vrut să auzim sfaturile sale. Dar d-sa s'a mulțumit de-a anunța cu câteva cuvinte în scris că nu poate să l'înă mai departe mandatul și i-a făcut pe alegătorii atenți în o a doua scrisoare ca să nu calculeze de fel cu persoana dumnisale la alegerile suplimentare.

Cu toate acestea sânt vre-o câteva persoane în țară cari în morțiș la re alegerea lui chiar cu risicul de-a aduce o scisiune în sinul singurului partid român, care abea s'a înfiripat. Contele Bellegarde e cel dintâi care nu vrea să admită ca să i-se facă silă și declară categoric că nu primește mandatul la nici un caz. Vom rămânea deci numai cu daunele cari vin în urma campaniei electorale. Dacă ne gândim că pe la sfârșitul anului acestuia se va face numerarea popoului, care agită mulțimea tot așa de mult cât o alegere în parlament, și că curînd vin și alegerile pentru dietă, atunci e o crimă față de poporul din districtul Câmpulungului dacă-l mai lași să treacă prin două alegeri suplimentare pentru parlament. Țaranul își pierde zilele scumpe de lucru umblînd pe la desele adunări politice și se alege cu ură și dușmănie, care sânt urmările sigure ale alegerilor noastre. Nădăjduim că conducerea partidului va ști să apere țărănimea de primejdia aceasta, dând întâia probă a destoiniciei sale.

Până acuma și-a anunțat candidatura numai administratorul silvic din Vama Gheorghe Sârbu. Se mai numesc doi consilieri de judecătorie, Dr. Rom. Reuș și Ipolit Calinescu cari ar vrea să candideze. Nominarea candidatului e lăsată în seama comitetului pentru district care se va aduna în 31 Octomvre a. c. — gh —

Gânduri, fapte, vești...

» Umanitate « ori » Vanitate « ?

Sânt adesea în viața noastră — destul de amară, după unii — întâmplări nespuse de triste, cari nimicînd, uneori, din bunurile unor indivizi — ce nu s'au suferit răsfețe, — ori uzurpînd alteori chiar dreptul lor de a trăi, răspîndesc jalea și groaza. Atunci, partea bună din eul nostru e mai mult ori mai puțin mișcată și chemată a îndeplini o anumită datorie creștinească.

Religia noastră a numit datorla asta veche a omului credincios, mila; morala o numește umanitate.

Mila ori umanitatea — cari n'au lipsit nici când blîndului nostru popor — deși par așa de simple, au și ele ca orice sentiment omenesc — anumite norme strict observate la îndeplinirea lor. Sentimentele au margine, peste cari trecînd, intră într'un anumit cadru îngăduit de alți ori de toți.

Mila ori umanitatea pot fi admirate atît cît în socoteala de anumite considerații sufletești — ori sociale; — dar pot fi hulite când le desconsideră. Atunci și mila și umanitatea încetez de a să mai numi ea atare. Ele răspund atunci la alte chemări: Vanitate, deșertăciune ori prostie.

Și acum câteva pilde.

Firile telegrafice au purtat, de multe ori, groaza unor mari nenorociri, cari ni-au mișcat adînc. Cutremurul dela Messina, înecul Parisului, cu toți cortejul lor de grozăvii, ni-au smuls lacrimi de durere și ne-au îndemnat să desfacem barierele sărăcioasei noastre purgi. Și s'au găsit bănuși destul atunci.

Iar când peste munți ce despart durerile și năzuințele noastre, furiile firei s'au deslăntit, rupînd și nimicînd totul în cale, răspîndind mult amar și multă jale, ne-am cutremurat de milă și durere. Ne-au curs lacrimi multe, lacrimi frățești și am avut și mulți bănuși puși la o parte.

Am împlinit doar și o datorie frățească.

Orașul nostru și-a dat obolul prin multe mâni, cari stăteau întinse. Dar mai ales » Liga « a cerut stăruitor. Și bine a făcut.

Numai că... peste puțină vreme firea a găsit cu cale să-și joace furile și pe la noi. Apa se războește cu omul și opera lui. La câțiva pași de parte de acest oraș, nimicește drumul trenului; o mașină se păbușește sfărîmându-se, patru vieți omenești se pierd în neant, iar un schilod rămîne să cânte în lumea mare, povestea nenorocirii sale.

Afară la țară, furile sânt în deplină libertate. Recolte, case, vite, sânt înecate, distruse și purtate pe valuri furioase. Dar nu-i numai atât.

Douăzeci și patru — țineți sama — douăzeci și patru de suflete, copii, fiicăi, fete, bărbați, femei, bătrîni își găsesc moartea grozavă în valurile sălbatice ale apelor nestăpînite de nimeni.

Apele s'au retras, au intrat în matca lor, au mers apoi liniștite mai departe; dar oamenii nu s'au mai întors la viață, jalea amară și sărăcia lucie s'au oprit neturburate pe aceste locuri.

Ce au făcut atunci mila ori umanitatea noastră, a tuturor, a Românilor, a guvernului românesc? Nimic și iar nimic.

Iertare! Guvernul va răspunde cu mila pentru Messina, cu mila pentru Paris, care nu prea avea nevoie de mila noastră, — iar noi vom răspunde la fel.

Ba, am mai avea de adăogat și noi, iubirea și înțelegerea adevăratei nenorociri a fraților din Banat.

Atunci se pune o legitimă întrebare. Cum să chiamă faptul când ai de dăruit mult pentru Messina ori Paris și acum n'ai nimic pentru săracii tăi — ai noștri — care vor prinde să urle, în curînd, de foame? Umanitate? Nu...

Când peste capul nostru se abate vr'o nenorocire, gîndul tuturor se îndreaptă numai către guvernul țarei, către stat, cum zicem — care nu-l tot una cu guvernul — implorînd, mila. A ajuns regula aceasta. Regula însă nu se poate aplica acum. Guvernul are multe de făcut și multe de dres — zic unică, nici el nu l' destul de dres — așa că nu poate fi nici vorbă de vr'o alinare, ce-ar putea-o da. În altă parte să sboare gîndul celor sărmani. Unde?

La » Liga «, care trebuie să știe să și îndeplinească, ori când, cu înțelepciune datorla — lată răspunsul.

» Liga « lupă pentru răspîndirea culturii, luminii — dar săracului li trebuie, înainte de toate, pâine: » întâi pâine și apoi educație ». El bine, rostul » Ligei « totuș n'ar fi să împartă colaci. Dar când o face pentru cel din altă parte — care s' tot Români — va trebui să înțeleagă că, nici cei din aste locuri nu pot fi lăsați să plară.

Și mai e o considerație. La congresul general al » Ligei « s'a spus: » La țara noastră, sânt clase cari se dușmănesc și cari, spre fericirea neamului, trebuie să trăiască în buna înțelegere. » Liga « va trebui să lucreze în acest senz. »

Un ziar de informații improspăta, acum câteva zile, datorla orașelor față de această tristă stare.

» Liga « deci să-și priceapă rostul și să vorbească mulțimei.

E o datorie a ei...

T. Severin, Octomvre 1910.

Al. Sever.

Chestiunea irlandeză.

IV*).

O nouă insurecție.

Premierul englez Pitt propusese uniunea legislativă a Irlandei și Angliei cu gîndul ca în schimb să acorde Irlandei emanciparea catolicilor. Era aceasta o concesie menită să mai domoliască agitația ce se stăpînise pe urma uniunii. În două rînduri, la 1792 și 1793, se ușurase soarta catolicilor, dar rămăneau și pe mai departe excluși dela toate funcțiile mai însemnate din armată, marină, administrație și magistratură și nu puteau fi aleși nici în parlament.

Pitt își dădea seama de multele dificultăți ce avea de învins pentru a pune capăt nedreptății isbitoare și, înainte de toate, știa că regele Gheorghe e prea mult protestant decât să accepte o reformă de natură a jigni mulți protestanți. Acest rege credea chiar că-și calcă jurămîntul de-a apăra credința protestantă, aprobînd o reformă care punea capăt unei legislații tiranice.

În toamna anului 1800, Pitt se hotărî să ceară dela Rege aprobarea prealabilă pentru noua operă de reformare, — fără a fi ajuns la deplină înțelegere nici chiar cu toți membri cabinetului, ba știind chiar că mai mare parte sânt dușmanii ai emancipării. Regele ceruse însă încă înainte sfatul unor oameni pe cari îi știa dușmanii și pe ei și înainte de ce Pitt ar fi putut să-i ceară aprobarea, făcu înaintea mai multor membri ai cabinetului declarații categorice în contra emancipării. Pentru a menține însă în fruntea cabinetului pe Pitt, care în curs de 17 ani îi făcuse nenumărate servicii, încercă să-l înduplece prin prietenii săi, să renunțe la reforma aceasta.

Pitt însă era hotărît să nu cedeze. Ceru dela Rege autorizarea să prezinte parlamentului un proiect de lege despre emanciparea catolicilor, anunțându-l că în caz contrar va fi nevoit să-și dea demisia. După tratative de mai multe zile, neputînd îndupleca pe Rege, Pitt își dădu demisia, producînd o impresie adîncă în toate paturile sociale și provocînd generală neliniște.

Urmașul lui în fruntea cabinetului, Addington, alcătui un nou cabinet înlocuind toți membri prietenii ai emancipării cu dușmanii declarați ai ei.

În urma crizei ministeriale majoritatea conservatoare de sub Pitt se diviză în trei fracțiuni. Parlamentul englez avea acum patru partide: partizanii lui Addington, numiți » prietenii regelui », cari doriau pacea cu republica franceză, dar nu admiteau emanciparea catolică; aderenții lui Grenville, fost ministru în cabinetul lui Pitt, cari erau contra păcii dar pentru emancipare; aderenții lui Pitt, cari erau pentru pace și amânarea emancipării pentru vremuri mai liniștite și, în sfîrșit, mai erau liberalii de sub șefia lui Fox, ilustrul adversar alui Pitt, cari erau pentru pace și emancipare.

*) Vezi » Tribuna « n-rul 214, 217, 219, 220.

Luptele din parlament și atitudinea cabinetului îndirjise pe Pitt, care luă o atitudine tot mai opozițională. Partidul lui Pitt ajunse tot mai puternic, mai ales de când își câștigase și sprijinul lui Gheorghe Canning, un orator distins, care avea să joace un rol foarte însemnat în viața politică a Angliei.

Atitudinea aceasta alui Pitt amenința cabinetul în așa măsură, încât Addington se hotărî să ceară concursul lui Pitt, invitându-l să intre din nou în minister. Tratatările nu reușiră însă, nevoind nici unul să cedeze șefia celuilalt.

Situația aceasta avu drept urmare o apropiere între Pitt și Fox, prin mijlocirea lui Grenville. Fără a se coalia cu Fox în mod formal, îi promise sprijinul împotriva guvernului și la începutul lui 1804 deschise el însuși focul, pe o chestie de marină. Guvernul învinge însă cu o majoritate de 72 voturi; două luni mai târziu își repetă atacul pe altă chestie: majoritatea guvernului se reduce la 21 de voturi.

Combătut de trei parlamentari temuți: Fox, Pitt, Canning, cărora n'avea să opună decât oratori neînsemnați, și văzând cum zilnic se reduce majoritatea lui, în Aprilie 1804 își dă demisia.

Regele primi demisia și oferi alcătuirea noului cabinet lui Pitt, care ceru la început admiterea în noul cabinet alui Grenville și Fox, dar în urma opoziției Regelui, renunță la intrarea lui Fox. Procedeu acesta alui Pitt provocă o mare nemulțămire în sânul partizanilor lui Grenville și Fox, cari refuzară noului cabinet orice sprijin. Pitt fu nevoit să apeleze la partizanii lui Addington și să se reconcilieze cu fostul său adversar.

Chestia emancipării catolice iarăș era amânata pentru vreme îndelungată.

Irlandezii în vremea aceasta, încercaseră o nouă insurecție, pentru a-și recăștiga drepturile cu arma. Robert Emmet, un frate alui Emmet care în 1798 făcuse parte dintre șefii insurecției de atunci, urzi noua conspirație. Robert Emmet nu mai dispunea însă nici de organizația puternică a Irlandezilor-uniți, nici de resursele lor. Planul lui era de a se înstăpâni pe orașul Dublin, de-a înarma populația și a proclama apoi independența Irlandei. Insurecția n'a izbutit însă. Emmet fu prins și executat.

Irlandezii multă vreme nu mai încercară nici o insurecție. Locul ei luă o altă agitație, condusă de un irlandez care avea să unească aproape Irlanda întreagă într-o singură tabără: d'O'Connell.

Telegrafia fără sîrmă la baloane și aeroplane.

»La Nature« ne spune că la manevrele din urmă în Picardia s'a întrebuințat un balon cu telegrafia fără sîrmă. În 1909 la manevrele germane se făcuse această încercare cu un balon Parseval și se isbutise a primi știri dela depărtări chiar de 50 de km. Aparatele telegrafice cercate în Franța sînt mai ușoare (nu cântăresc mai mult de 60 chilg. cel din balon) și dau știri dela 100 km.

Greutatea de invins era mare, de care ce e primordios lucru să ai scînteii electrice în apropiere de un balon plin cu hidrogen.

Au izbutit întrebuințând acumulatori, o bobină Ruhmkoff care să transforme curentul cu tensiune slabă și cu tensiune mare, iar scînteile se produc într'un învâliș cu terestre de sîrmă, ca la lămpile minerilor. Are un vibrator, care dă până la 500 de intreruperi pe secundă.

Aparatul a fost așezat pe un balon Clément Bayard de tipul celui construit pentru armata engleză și care nu de mult a făcut dintr'o înlinoare zborul dela Paris la Londra.

Se știe, însă, că telegrafal fără sîrmă de pe balonul »America« al lui Welman — cel care a cercat să treacă din America în Europa — dădea știri până la 150 de km.

Iată încheierile lui R. Villers asupra rostului acestor baloane cu telegraf.

Baloanele după ce cercetează și află mișcările dușmanului, nu sînt nevoite a se înturna spre a aduce știrile, ci le poate trimite telegrafic, într'un alfabet secret.

Știrile trimise, pe dată, pot da chip armatei să preîntîmpine măsurile dușmanului. Dacă balonul ar fi silit să se întoarne, să intre la adăpost și apoi să dea știrile, s'ar putea prea bine să vie prea târziu, chiar dacă la întoarcere nu l-s'ar întâmpla vre-o nenorocire sau măcar uu accident.

În curînd se vor putea da știri dela 150 sau chiar 200 chilg. Înțelege ori-cine rostul ce pot avea știrile primite dela asemenea depărtare de-asupra coloanelor dușmane sau chiar dindărătul lor.

Baloanele costă scump (600—700 mil de lei), dar sînt de neapărată nevoie pentru ori-ce armată modern pregătită. Tot asemenea armatei îi trebuie aeroplane, căci acestea aduc știri din alinea frontului, pe lângă că puînd sta aproape nemîșcate de-asupra unui punct, sînt în stare a lua deseme, fotografiile, etc.

Balonul costă de 25 de ori cât aeroplanul, dar cheltuiala de ținare în stare bună a acestuia din urmă sînt tot așa de mari ca ale balonului.

Cel mai bun motor pentru aeroplane nu poate lucra mai mult de 150 ceasuri și apoi trebuie lăpădat. Reparațiile de cari aeroplanele au nevoie la celelalte bucăți ale lor sînt de asemenea scumpe. Fără 80.000 de lei pe an nu poți avea aeroplanul. Firește, cu cât fabricarea motoarelor se va perfecționa, cu atîta și cheltuiala va scădea.

În curînd se vor înzestra și aeroplanele cu aparate telegrafice fără sîrmă. S'au și fă ut încercări în Franța, cu aparate cari cântăresc numai 12 kg.

Cum vedem se lucrează cu stăruință și izbîndă la perfecționarea baloanelor și aeroplanelor. Să nu uităm nici experiențele cu aruncarea de bombe explozive din aeroplane sau baloane.

E foarte adevărat că până acuma știința n'a dat încă mijloacele de-a avea aeroplane, cari să și fie echilibrul dela sine, fără amestecul cîrmaciului; dar lucrează și la deslegarea acestei probleme. Pe de-o parte Edison caută s'o afle prin experiență, iar matematicii, cercetează problemul prin calcule.

Din străinătate.

Arestarea lui Franco. Din Lissabona se telegrafiază, că Ion Franco, fostul dictator al Portugaliei înainte de omorîrea Regelui Carlos, a fost arestat în Cintra, în vila sa. Ion Franco se întorsese în Portugalia înainte de izbucnirea revoluției și se svonia, că a venit pentru a introduce o nouă dictatură. De-aunci i-se pierduse urma.

Arestarea s'a făcut la ordinul judecătorului de instrucție din Lissabona — pentru înaltă tradare.

Convenție militară între Rusia și Bulgaria. În cercurile diplomatice din Constantinopol se menține svonul, că Bulgaria ar fi încheiat o convenție militară cu Rusia, pentru a paraliza convenția militară dintre România și Turcia.

Un mare ziar sîrbesc din Belgrad a primit dela corespondentul său din Constantinopol confir-

marea acestui svon. Corespondentul acesta, care întreține legături cu legația rusească, afirmă, că această convenție s'a încheiat într'adevăr, fără să se fi fixat vre-un termen precis.

Bulgaria s'a înțeles cu Rusia asupra condițiilor unei alianțe defensive. Bulgaria îi dă Rusiei dreptul de-a trece cu trupe prin Bulgaria, iar Rusia promite Bulgariei sprijin efectiv în caz când o flotă turcească ar ataca Bulgaria prin Varna sau Burgas.

Cercurile oficiale din Sofia desmint această convenție cu același stăruință, cu care a fost demnificată convenția militară româno-turcă.

Evenimentele din Persia. Cele din urmă telegrame primite din Teheran anunță că după multe eforturi guvernul a reușit să înfrîngă pe răsculați. După o luptă disperată din noaptea trecută trupele guvernului au intrat în orașul Cazan supunându l după un asediu de mai multe zile. Șeful răsculaților, Haib Hesselin, împreună cu mai mulți credincioși ai săi a reușit să scape.

Alături cu suprimarea răscoalei vine știrea unei noi faze a situației care pune guvernul Persiei în fața unui moment destul de nepăcut. Anume miniștrii plenipotențiarilor ai Angliei și Rusiei la Teheran au înaintat guvernului o notă oficială comună, în care l somează ca până la zi întâi Noembrie să plătească ex-șahului pensia pe un sfert de an, din contra doi servitori ai ambasadei vor urmări atîta vreme pe ministrul afacerilor străine, până când nu vor plăti suma cerută. Cel doi servitori au și plecat Duminecă noaptea la ministru și intrînd în locuința lui, nu l-au părăsit nici ziua următoare, ci l-au luat cu zorul până a plătit parafele. Guvernul — după cât se anunță — plătiind ieri pensia din chestie a protestat contra acestei manoperă la primminiștrii săi din Londra și Petersburg. După o știre mai nouă ministrul afacerilor străine a declarat că guvernul era gata să plătească pensia fără nici o amănare, iar faptul că au fost puși doi servitori să încaseze guvernul a privit drept insultă căci e pus într'o situație care-l înjosește, deși avea cele mai bune intenții față de șah.

Paradoxe asupra situației.

Cine a pus chestiunea cu tinerii și bătrînii a voit să facă un lucru de folos, căci a ținut să amintească tuturor de viitor. Cu cît războiul între puțințe și neputințe se dă mai repede, cu atît mai mult e asigurat viitorul. În chestiune de energie nu încap considerații umanitare. Invalizii să se mulțumiască cu crucile meritelor pe piept, cu cîntece eroice în onoarea lor și cu visurile neisbîndite. Căci steagul în război se cuvine celor mai tari!

De ce atîta mirare și atît cumplit necaz și rea credință, cînd se invoacă sincer principiile de firească evoluție socială? Aici nu e vorba de o răsvrătire, nici de o capitis diminutio, cum ar crede unul și altul, ci este natura care își cere dreptul ei! Bătrînul Tisza, cînd nu s'a mai simțit în stare să ne zdrobiască, a cedat această meserie fiului său, care o învîrte destul de bine!

Ideia păcii a făcut să tresară toate spiritele noastre politice. S'au îmbulzit puhoi, ca la pomană. Ce mai plească, ce mai slujbulițe! Dar să vedeți buze umflate, ce-o să mai urmeze!

»Idealul meu« — zice contele Zichy dela Culte — »este să stabilesc și să mențin egalitatea confesiunilor«. Să salte, cît vreu, și să se veselească părintele Mejian, căci noi mai așteptăm pînă la egalitatea naționalităților!

»Contele Héderváry suferă de ochi și nu mai distinge bine figurile din jurul său« — scriu cronicarii. Noi știm însă, că, pentru a face o politică dreaptă, nu-ți trebuie atît de mult ochi luminoși, cît minte și inimă sănătoase. Judecată însă din acest punct de vedere, politica guvernelor maghiare, vai! e oarbă de mult!

Atelier artistic pentru fotografii

E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Fotografii executate splendid pe pînză tot atît

Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

Favor extraordinar începînd cu azi.

6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.

6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 1 Noemvre n. 1910.

— **Știre redacțională.** *Convingându-ne încă odată de însemnătatea ce o are pentru o gazetă zilnică dela noi materia literară aleasă, am reușit să obținem, pe lângă prețioasele colaborări de până acum, contribuțiile altor scriitori din România. Incepem chiar astăzi cu foiletonul scris de dl. Dimitrie Anghel, unul din cei mai subtili scriitori ai generației de astăzi. Vom continua cu proză de meșterul Emil Gârleanu, și de alții, care ne-au făgăduit sprijinul lor cel mai larg la năzuințele noastre culturale.*

»Tribuna« este astfel întâiul organ zilnic, în care literații dela noi și cei din Regat își dau întâlnire, pentruca, împreună, să deștepte gustul de cetit și simțul, pentru o bună limbă românească. Sperăm că cetitorii noștri numeroși vor aprecia aceste frumoase producțiuni ale literaților noștri și vor ști să beneficieze de roadele atâtor talente de seamă. După cât ne vor îngădui sacrificiile, ce ni-le putem permite, noi ne propunem a ne ținea cetitorii în cât mai călduros contact cu literatura românească și a spori mereu numărul colaboratorilor în această direcție.

In acelaș timp putem anunța că începând cu 1 Ianuarie, »Tribuna« va îmbrăca haină nouă, premenindu'și și exteriorul.

— **Ajutați școala din Brestova!** *Apel.* Comuna bisericească gr. or. română din Brestova (Aga), din tractul Belinț, comitatul Timiș, constă din 40 case, cu 360 suflete. Avem 200 jugăre pământ. Plătim la cult 50%. Ni se cere să facem sală nouă de învățământ. Am face-o bucuros, dar nu putem.

Venerabilul Consistor din Arad, la recomandarea Ven. Sinod eparhial din primăvară, Nr. 86/910, ni-a dat voie să colectăm în dieceză. Iată în câteva cuvinte: cum ajungem să apelăm la dragostea creștinească și la mila frățască a oamenilor de bine.

Ne place să nădăjduim că, onorabili preoți, învățătorii și fruntașii de toată mână ne vor întinde mână de ajutor, atât prin ajutoare dela sfintele biserici, cât și dela dâșii și dela particulari, în scopul de a putea satisface și noi legii și de a ne putea scuti limba și legea prin școlița noastră.

În aceasta nădejde mulțămim înainte tuturor binefăcătorilor noștri și zicem din toată inima: Dumnezeu să vadă și să răsplătească binele ce ni l-ați făcut. Brestova, (Aga) în luna Septemvre 1910. În numele parohiei: *Ștefan Enășut*, episcop primar. *Filip Vuia*, preot gr. or. rom.

— **Necrolog.** Ana Carabaș a repauzat la 30 Octomvre n. în Vereșmart în vîrstă de 70 de ani. Înormântarea ei a avut loc la 1 Noemvre n. în cimitirul gr.-ort. român din Vereșmart. Od hnească în pace!

— **Cununie.** Domnișuara Florica Draghici și domnul Ioan Mizeș își anunță cununia ce va avea loc în biserica gr.-ort. română din Halmagiu la 13 Noemvre n.

Felicitările noastre.

— **Amintirea unui erou.** Acuș se împlinesc patru sute de ani dela răscoala țărănilor sub conducerea lui Dozsa și după atîta vreme lumea a început să vadă și altceva în jerfa viteazului care a murit ars de viu, fiind rupt în patru bucăți și purtat prin patru colțuri de țară, decât pe țărutul becisnic care avusese îndrăzneala să pună mîna pe arme și să desrobească prostimea din jugul domnilor pămîntului. Un șir lung de ani a trecut dela moartea lui în care ne-am obișnuit să ne gîndim cu groază la faptele lui sîngerose, dar mai ales la crîncena moarte care l'a răpus. Și acum cînd poporul e tot pe atît de împliat ca la anul 1514, lumea a văzut în el un adevărat viteaz care a înțeles nevoile norodului de pe-atunci încă și drept recunoștință a durerilor lui, îndurate și de tovarășii săi a' constituit la Seghedin un comitet care va deschide în țară o colecție publică pentru a ridica un monument în 1914 cînd se vor împlini 400 de ani dela moartea lui. Monumentul acesta nu se va ridica în Timișoara unde a fost răpus ci la Seghedin și va fi o veșnică amintire a stăpînilor nelndurați de azi. Poate cu vremea năstrășnica lui fire turnată în bronz nu va trezi numai cucernicia urmașilor, ci va afla un nou desrobitor al jobagilor de lume nouă.

— **Știri teatrale.** Sîmbăta trecută s'a jucat pentru prima dată pe scena »Deutsches Theater«-ului din Berlin noua piesă »Stăpîn și slugă« a lui Ludovic Fulda, cunoscutul autor al piesei »Prostul« pusă în scenă de diletanții noștri. Piesa în sine n'a avut un deosebit succes cu subiectul său poate prea patetic din care se reliează foarte evident vîntoarea după efecte, autorul însă a fost chemat în mai multe rînduri la rampă.

— **O socoteală veche.** Un număr al ziarului »Allgemeine politische Nachrichten« de prin anii 1810 publică un ponos al unui medic asupra socotelii unui dentist pe care o prezentase soției celui cu pricina. Iată ce spune doctorul: »Subsemnatul cred că publicul se va bucura, făcîndu-l atent ca înainte de ce ș'ar încredința gura dentistului David Hertz, din Dortmund, să între cu el la tocmeală. Numitul dentist a cerut soției mele doi galbini »carolini« pentru extragerea cîtorva măsele, deși mai înainte fusese ospătat de noi, și numai după multă ciorovăială s'a învoit să mai scadă ceva la preț. ss. Eu (indesifrabil) Baldeneg b. Werden, 23 Octomvre 1810«. Dantiștii noștri de azi pot fi mîndri că în ce privește prețurile consultațiilor nu dau de rușine pe înaintașii lor de cîțiva zeci de ani în urmă.

— **Scriitorul Tolstoi.** Cu optzeci de ierni pe umeri octogenarul Tolstoi privește nepăsător în fața morții și după o boală de câteva zile, care dăduse mult de gîndit celor din jurul lui ș'a reluat larăș viața de toate zilele făcîndu-și plimbările obișnuite și citîndu-și corespondența. Slăbirea bătrîneții însă îl răpune tot mai mult și cine știe dacă bătrînul Tolstoi se va mai reînnoace cîndva la masa de scris. Medicii spun că nu mai e nici un motiv de îngrijorare pentru boală, căci sănătatea scriitorului e pe deplin restabilă. Dar știința n'a ajuns așa departe ca să poată opri vremea în loc și cât mai curînd și Tolstoi va adormi somnul dreptilor alături de ceilalți tovarăși de luptă.

— **Mitropolit arestat.** Ziarelor grecești li se anunță din Constantinopol, că mitropolitul din Grebena a fost arestat pe cînd făcea vizitațiuni canonice prin dieceză.

— **Convocare.** Reuniunea învățătorilor din protopopiatul Halmagiului, în baza concluzului 3/16 Iunie a. c. își va ținea cea mai apropiată ședință de toamnă, Sîmbătă, 6/19 Noemvrie a. c. în comuna Holtmizeș.

Programa: 1. Dimineața chemarea Duhului sfînt. 2. Ascultarea prelegerilor din școală. Pre-

legător învățătorul G. Tomșa. 3. Constatarea numărului celor prezenți. 4. Cuvînt de deschidere. 5. Reflexiuni asupra prelegerilor. 6. »O privire asupra creșterii tineretului în viitor«, disertațiune de Mihail Vidu, învățător în Halmagiu. 7. Executarea concluzelor adunării generale. 8. Incasarea taxelor. 9. Propunerii și Interpelări. 10. Fixarea locului pentru viitoarea ședință. 11. Încheiere. — Halmagiu, 26 Octomvre n. 1910. *Mihail Vidu*, prezident.

— **Atentatul din Sarajevo.** Primprocurorul regesc din Sarajevo a raportat guvernului provincial, că a sfîrșit cercetarea făcută în afacerea atentatului contra baronului Varesanin, general campestru, guvernatorul provincial, și că se poate presupune, că ideea atentatului s'a născut în capul anarhistului Cerajici și că acesta n'a fost influențat de nime. Prietenii și cunoscuții lui neagă hotărît, că ei ar fi avut știre despre planul atentatului, sau că ar fi conlucrat la acesta.

Perchizițiile domiciliare făcute la Cerajici și la prietenii lui n'au putut dovedi cu nimic, că el ar fi avut complicități.

— **Doi oameni răi de plată și un birtaș rînzos.** Din Iași vine știrea că proprietarul unei cafenele de pe bulevardul Ferdinand s'a luat la ceartă cu nouii mușterii fiindcă nu voiau să și plătească consumația. Cearta a trecut la bătaie și proprietarul infuriat scoțînd revolverul a tras patru focuri de revolver asupra celor doi oameni omorîndu-i pe amîndoi. Un glonte a atins din întâmplare și pe soacra proprietarului care încă a murit în scurtă vreme. Criminalul a fost arestat îndată. În cursul anchetei s'a constatat că fusese în stare turmentată pe cînd săvîrșise crima.

— **Goană de urși în munții Giurgeului.** Se anunță din Giurgeu: Zilele trecute un econom de vite trecea, cu niște boi prin munții Giurgeului. De odată dintr'un desis ieșiră trei urși. Economul într'un suflet a alergat în sat, alarmînd pe săteni, cari au ieșit înarmați cu puști și cu ciomege la fața locului. Aici însă n'au mai aflat altceva, decât ciolanele bietelor animale: urșii dispăruseră.

— **Manuscripte scumpe.** Importante manuscripte ale lui Mozart, Mendelssohn și Liszt și a altor compozitori au fost vîndute la licitație la Berlin. Trebuie notat, între altele, o scrisoare a muzicantului Heinrich Marschner, autorul operelor »Vampirul« și »Templierul și evreica« care atacase pe vremuri »clica Mendelssohn, Schumann și Wagner«. Cu privire la aceasta din urmă, el a scris: »Dacă Wagner, un om bine înzestrat, ar fi fost în adevăr un compozitor și dacă ar fi avut darurile necesare, n'ar fi găsit necesar să facă atîta șgomot pentru a și asigura un renume de muzicant și pentru a și ascunde sărăcia producțiilor sale. Și acest Wagner, ca om politic, fost-a el altceva decât un șgomolos?«

— **Convocare.** Bazați pe concluzul XI, al conferinței trecute, prin aceasta convocăm *conferința I*, din anul adm. curent pe Luni, în 25 Octomvre (7 Nov.) a. c. în Arad școala de băieți din strada Săcurii, la care sînt invitați membrii despărțămîntului, precum și binevolorii școlael. Programul: 1) La 8 ore a. m. participare la chemarea Duhului sfînt. 2) Deschiderea ședinței. 3) Apelul nominal. 4) Prelegere practică din cetirea română cu elevii cl. I și II ținută de dl. Inv. Georgiu Popoviciu. 5) »Limba română« prelegere publică ținută de dl. prof. A. Seden. 6) Prelegere practică din Geografie, cu elevii cl. III ținută de G. Popovici. 7) »Metodul fonomic în noua sa fază« predat de dl. Inv. I. Moldovan. 8) »Educațiunea școlară în raport cu familia și societatea« disertație de dl. Inv. Petru Lupaș. 9) Raportul presidiului. 10) »Un învățător al neamului«, disertație de dl. Inv. Nicolae Cristea. 11) Propunerii și interpelări. 12) Sortarea prelegătorilor și designarea locului și timpului pentru proxima confe-

Albert Dobó,
giuvargiu, Kolozsvár, **Mátyás király-tér 15.**
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcînd și asortînd de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ îl continui eu.
Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

rință. Arad la 8 (21) Octombrie 1910. Ioan Vancu președinte, Georgiu Popovici notar.

— **Manifestații sângeroase în Berlin.** Într'un cartier al Berlinului au avut loc Duminecă seara manifestații sângeroase la care dase ansă faptul că unei cafele li detrașeseră din leafă fiindcă nu se prezentase o zi la lucru. Tovarășii săi s'au pus îndată în grevă, și Duminecă seara au atacat prăvăliile. Lucrul nu prezenta nici o îngrijorare căci manifestații erau numai niște copilării, când unul a tras un foc de revolver într'un signal al pompișilor. La răsunetul armei din întunericul străzilor a năvălit mulțime mare de popor care a primit cu pietrii pe oamenii poliției veniți să restabilească ordinea. Poliția a scos te-sacele și a început să bată în mulțime. Mai mulți inși au fost răniți și au arestat pe paisprezece inși între cari și o femeie.

— **Soldatii japonezi și ruși.** Comparația între soldații ruși și japonezi, e cu totul în favoarea Japoniei. Soldatul rus știe să moară și nu știe să gândească. Japonezul știe să moară dar știe să și gândească. Lui nu i-se cere ascultarea pasivă și gesturi automate la cea mai mică comandă. Se caută a se dezvolta inteligența fiecărui soldat în parte. E pus dese ori să rezolve probleme și să se poată orienta. El știe istoria țării sale. Mânuește compresul și știe a face schife. E bun soldat pentru că e instruit.

Soldatul rus nu știe carte, apoi li se interzice de a raționa, n'are nici rezistență morală și nu știe să lupte nici contra fricii și nici contra privațiunilor. Fizicește e uzat de o disciplină prea aspră care i împune marșuri istovitoare și nu i-se permite nici o plăcere. În armata japoneză, când un soldat e prea ostenit, se întrerupe marșul și nu se pune trupa în mișcare decât când oamenii s'au odihnit.

— **Ziar rusesc trădător.** Din Petersburg se anunță, că în contra ziarului »Novoje Vremja« s'a pornit proces de presă pentru trădarea unor secrete de stat. Ziarul a publicat adică măsurile luate de ministerul de războiu cu privire la reconstruirea fortificațiilor de pe țărmurile mării baltice.

— **Holeră.** Dintr'o comună mică, Dormand, comitatul Heves, sosesc știri foarte îngrijitoare. Săptămăna trecută opt țigani au murit de holeră. Trei sute de țigani au descălecat la capătul satului, între cari și de acela, cari au venit din comunele de lângă Dunăre. Jandarmii au tras cordo-n în jurul caravanei țigănești iar autoritățile au luat cele mai înalte măsuri de apărare.

— **Luptă în aer.** Aviatorul Maissont a primit provocarea lui Graham Wright pentru un nou zbor dela parcul Belemont până la statuia libertății din Newyork. Amândoi au depus o cauție de 10.000 dolari. Maissont a pus condițiunea, ca fiecare să zboare cu un aeroplan cu motorul de cincizeci cai putere.

— **Jucătorii misterioși din Ostanda.** Ziarul parizian »Cri de Paris« publică în ultimul său număr o anecdotă nostimă la care nu se poate discuta veracitatea când o aduce »Cri de Paris« care pune atât de puțin preț pe adevăr când e să lanseze o știre de senzație.

Anul trecut, povestește ziarul parizian, se afla la Ostanda, la acelaș hotel, regele Alfons al XIII-lea al Spaniei, un principe prusac și un mare duce rus.

La hotelul în care ședeau ei, funcționa un tripou în toată regula și într'una din seri regele Spaniei, purtând o redingotă neagră apără la una din mesele de joc. La o altă masă se afla principele prusac și marele duce.

Pe la miezul nopții, când jocul era în toi, să auziră de-odată trei bătăi în ușe.

Cine era? Fără îndoială poliția. Ca prin minune jocurile încetară.

Dintr'o săritură directorul tripoului era la ușă.

El o deschise repede și eși într'u întimpinare nou-lui venit. Era un comisar de poliție care primise ordinul de-a face o descindere la acest tripou și a încheiat un proces-verbal menționând și numele jucătorilor pentru a fi dați judecăței.

Directorul tripoului văzînd insistența comisarului, care cu ori-ce preț voia să pătrundă în tripou, își luă o poză eroică și esclamă.

»Drumul în acest tripou duce peste cadavrul meu«.

Comisarul nu voia cu nici un preț să se îndepărteze și atunci directorul tripoului recurse la un mijloc suprem. El îi suflă la ureche că în tripou se află regele Spaniei, un principe prusac și un mare duce

rus și că o astfel de intervenție polițienească ar putea da loc la un război cu Spania, Prusia și Rusia.

Nu mai așa comisarul de poliție acceptă ca directorul tripoului să facă scăpate pe cele trei personalități și să-și încheie apoi procesul său verbal.

Chiar dacă anecdota nu este adevărată e însă benetrovsto.

— **»Balul costumat din Arad«.** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școale de fete.

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochișoare, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pri-cepere și grabnic.

x **În atențiunea proprietarilor de mori.** Atragem atențiunea proprietarilor de mori asupra firmei Prinz testvérek, fabrică de mașini în Sătmar (Szatmár), care la expoziția industrială ținută în luna August în Cluj, a expus un teasc mînat cu apă, care teasc a fost premiat cu medalie de aur și cu diplomă de recunoștință. Recomandăm on. cetitorii citirea anunțului acestei firme publicat în numărul de azi al ziarului nostru.

x **În atenția economilor!** În mii și mii de gospodării erupe boala de porci și de vite. Această plagă poate fi încunjurată dacă ținem în casă mașina de măcinat a lui Kádár care poate fi mînată și de un copil, fiind ușoară și astfel putem da vitelor întotdeauna porumb proaspăt pisat sau orice alte cereale, încunjurînd prin aceasta bolonița vitelor și a porcilor. Mașina lui Kádár e cea mai bună și neintrecută încă, se găsește numai în fabrica lui KÁDÁR GYULA din Nagyvárad, deci păziți-vă să nu cumpărați vr'o imitație proastă de rijniță, cărei nu-i luat nici un folos.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Lăptăriile și industria laptelui în Bavaria. Departamentul statistic al Bavariei publică un interesant studiu asupra lăptăriilor și industriei laptelui din Bavaria. Acesta cuprinde obținerea laptelui, transportul lui, prelucrările, societățile cooperative, prețurile, igiena, etc. Toate datele (peste 200 pagini) sînt însoțite de tabele grafice explicative.

Numărul vacilor de lapte din Bavaria a crescut dela 850.000 (1810) la aproape 2 milioane (1907); numărul caprelor s'a împărțit în acelaș timp cuprinzînd azi peste 300 mil animale.

Aceste animale dau un total de 40 de milioane hl. lapte de capră. S'azînd trebuințele creșterii vitelor anual rămân aproape 3,6 miliarde litri lapte pentru consumațiune și trebuințele industriei; prima utilizare are loc în primul rând de către familia proprietarului, apoi prin vânzări directe sau sindicale și cooperative de vânzare și utilizare. Industria laptelui adică aceea care se preocupă cu prelucrarea lui, cuprinde lăptăril în număr de 2661, cari se găsesc în special în Allgau și Bavaria de Nord. Acestea se utilizează în ultimul an aproape 50.000 centrifuge pentru lapte.

Avântul industriei laptelui din Bavaria se datorește în bună parte societăților cooperative, cari au luat ființă în ultimii 20 ani.

Orașele mai mari ale Bavariei, primesc peste 220 milioane litri lapte anual; în primul rând stau orașele Munch și Nürnberg. Laptele se transportă în cea mai mare parte cu calea ferată; numai în limite restrînse, orașele au și producțiunea lor proprie de lapte. De remarcă ar fi și așa numitul lapte pentru prunci, care a început să fie întrebunțat și la țară; se știe că este vorba aci de un lapte foarte curat, aproape liber de bacterii.

Pentru a termina aceste spicuri interesante, re-levăm următoarele date, extrem de importante: în Bavaria se consumă anual pe cap de locuitor 117,3 litri lapte, ceea ce corespunde unei cheltuieli sau contravalori de 22,9 mărci = 28,50 lei (!)

BIBLIOGRAFII.

Cărți aprobate. Sîntem rugați a anunța, că ministrul de instrucțiune a aprobat sub Nrul 103233/1910 manualele »A patra carte de citire pentru elevii școlii populare de I. Groșorean, I. Moldovan, N. Ștef, Petru Vancu învățători. Ed. II. Arad, 1910« și »Carte de citire pentru clasele V—VI ale școlii populare de I. Groșorean și soți.« În recenziunea raportului ministerial se spune, că manualele cuprînd cunoștințe foarte folositoare de igienă, propagă iubirea de muncă, economie etc. Autorii au făcut foarte corect când au așezat materialul manualelor astfel, că și cel mai simplu învățător dela șale să și poată face cu ușurință împărțirea materialului.

Poșta Redacției.

Șt. O. (Cl.) Regretăm că nu putem trimite ziarul — gratuit! — Casnei române.

Băneșteanul. Citește »Năpasta« de Caragiale și vei găsi acolo toate frazele subliniate în manuscrisul d-tale.

Poșta Administrației.

Emanuil Comșa, Brad. Am primit 14 cor. în abonament.

Redactor responsabil: Iulia Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Niehln și com

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eitz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

**Credit pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți
mijlocește**

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„DRĂGANUL”
Institut de credit și economii în Beluș.

AVIZ!

Perzându-se titlul provizor No 26 — despre acțiunile No 307—8, și titlul provizor No 110 — despre acțiunile No 845—8, eventualii posesori ai titlurilor provizori amintiți sunt rugați a adevăra dreptul lor de proprietate până în 1 Mai 1911 st. n., la caz contrar titlurile provizorii se vor anula și în locul lor se vor emite titluri provizori noi.

Direcțiunea.

Caragiale:

Schițe nouă.

Prețul 2.50 (10 fil. porto).

Se poate capătă la Librăria Tribunei.

Se caută

Un candidat de avocat

— cu praxă bună, —

care să poată și singur conduce cancelăria, eventual să rămână în permanență. Locul îl poate ocupa imediat.

Doritorii să se adreseze lui **Dr. Șerban de Voilă** avocat, deputat, Făgăraș.

Nou magazin de blănărie.

Am onoarea a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

în palatul contelui Nadasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. Primesc din acest ram orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

ANUNT.

Se caută

un hotelier harnic

(Român), cu praxă bună și îndelungată, pentru »Hotelul Comunal« din Săliște (cott. Sibiu) începând cu 1 Ianuarie 1911 st. n. Ofertele și documentele necesare să se adreseze firmei

Ioan Comșa & Fiu,
în Szelistye (Szeben m.)

Se caută

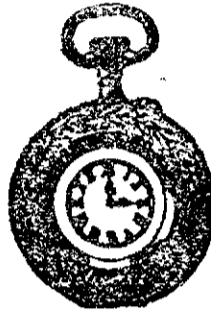
un sodal (calfă) român,

istet. Află aplicare în prăvălia de confecțiune pentru dame, de pânze și albituri a lui **Pick Ernő** Arad.

SLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu

Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de crologe de buzunar, de părete, atârătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparări de orologe și giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi. —

Invenție nouă! Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuințare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru destăcerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

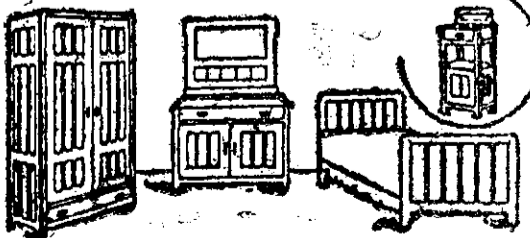
ORADEA-MARE

Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

PÁLSÁNDOR

țmplar pentru edificii și mobile

Nagyvárad, Uri-utca 49 (casa: Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăta noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școale, biserici, locuințe, biurouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Imprumuturi cu amortizație și împrumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

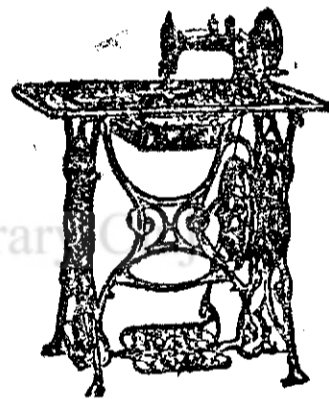
■ **Vig Lajos** ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut **PFAPP** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de **Goarne**. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi **Patefoane**, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preț-curent la dorință trimite gratuit.

NAGYIVÁN ANTAL găitănar SEGHEDIN-SZEGED, Zrinyi-utca 2.

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu ori-ce fabrică din capitală, îndeosebi

atrag atențiunea asupra:

impletitorilor, ciucurilor și decorțiilor pentru mobile și prapori, de asemenea ori-ce ciucuri, decoratii, și masturigătane pentru uniforme de cea gală în mai splendidă execuție. —

Vanzătorilor li se dă rabat. Informațiuni prin scrisori la cerere se dau îndată. Comandele din provincie se execută repede și pr.

Doctorul F. Grünfeld:

Secretele sexuale.

Sfaturi pentru ambele sexe.

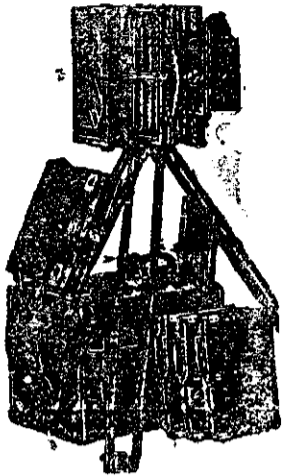
Prețul 1 Cor. (10 fil. porto).

Se poate căpăta la Librăria Tribunei.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat »KODAK« în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákocsi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, idăru cancelarie și de Schwarzwa'd. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru

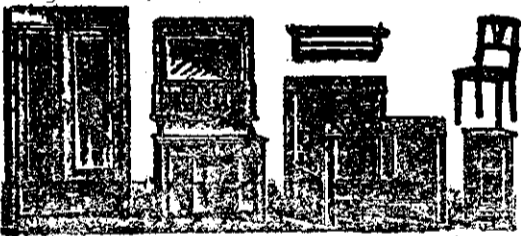
amatori. Ochelari veritabili Rodenstock Diaphragma. Mare asortiment de sticle periscopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția on. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

Moți și Curcani

(răscoala moților sub căpetenia lui Horia). De A. I. Odobescu. Prețul 1 cor. (5 fil. porto). Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemența și fotolii.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

vopsirea și curățirea hainelor bărbătești, femeiești, de copii și preoțești, postav de mobile, haine de doliu — mai departe primesc curățirea penelor de pat, cu mașina prin ce își redobândesc culoarea albă și uscățimea originală și vor fi scutite de praful. Comandele din prov. se efectuează imediat și pr.

Saska Sándor tinichigiu
Brașov—Brassó, Vasut-utca.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a.

Toate comandele se execută prompt și cu punctualitate.

NÁDER J.

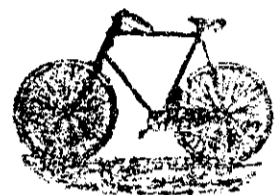
măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente cuțite de buzunar cu tăiș englez și Solingen, cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tălătul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cârnățari, de jungiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, precum și articli mănuloari. — Revizite de masă din Alpaca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execută în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

Mașini de cusut pentru trebuințe casnice sau industriale, de cea mai bună fabricație.

biciclete și gramofone se pot cumpăra cu prețuri moderate

și plătitre în rate favorabile la

Bodor Béla

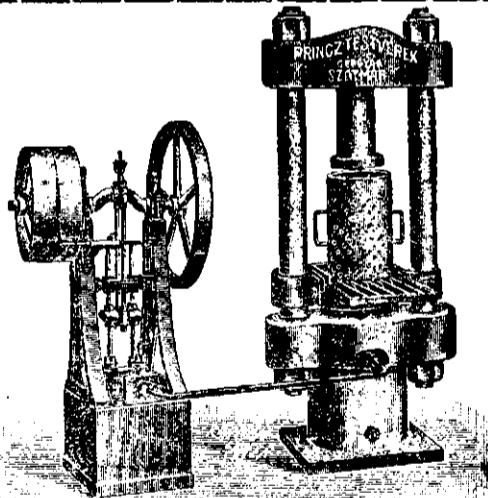
magazin de mașini de cusut și biciclete în

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

din SZATMÁR.

Pregătește petrine și orice mașini pentru stors olei, mânate cu apă mașini de desghioat, sfărmat și prese, pe lângă asta cele mai exacte transmisiuni cu tractație circumpețială.

Instalăm mori pe tain, ori cu cilindre.

Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onorațiilor părinți că în anul școlar 1910—11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, cores-punzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supraveghiere generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supraveghierea învățământului, corpului profesorial, pecând a stării sanitare va fi încredințată medicului orășanesc.

Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai un număr restrîns de elevi, din școala de comerț, civilă și primară pe lângă taxe moderate.

Prospecte trimite la cerere:

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Sistemul meu

15 minute

de exerciții pentru sănătate pe zi.

De J. P. Müller. (trad. de M. N.)

No. 568—569 din Bibl. p. Toți. Prețul 60 fl.

Sistemul meu

e cartea folositoare fie-căruia căci le dă mijlocul să-și întreție sănătatea, în starea cea mai înfloritoare, iar cei slabi confor-mându-se prescrierile din

Sistemul meu

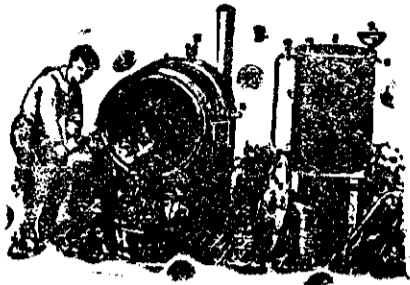
— pot să-și recapete toată vigoarea. —

Se poate căpăta la Librăria Tribunei (Trimisându-se 65 fileri în mărți poștale se trimite franco acasă.)

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes, Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de spirit, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Tofelul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri birturi, instituțiuni etc.

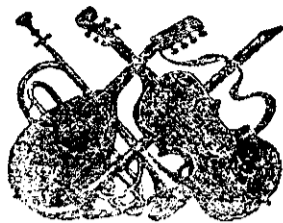
Vase de fierț cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fântanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

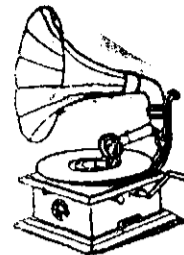
Comandele se execută din material de prima calitate.

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în

Sibiu, (Nagyszeben) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu. Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și toffelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

ROTH JÓZSEF

măstru de sculptură în piatră,

Segesvár, Sellergasse

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte,

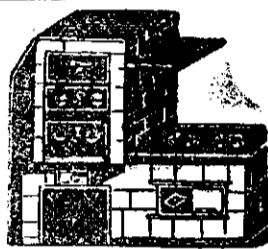
din diferită marmoră granit, syenit, labrador și piatră tare de arină, etc. cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea. Schițe și prelimare de spese stau fr. la dispoziție.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca scări, coridoare, cerdacuri, grillage, căminuri, porți, ferărie pentru portale și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru măcelării și cășapi, basreliefuri, strungărie de metal aranjamente pentru biserică în execuție splendidă.

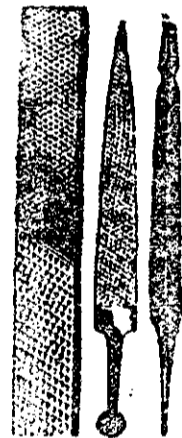
Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

STEIN MIKLÓS

fabrică de tălat pile

Oradea-mare — Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă florarilor și comerțanților atelierul său de tălat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Fabricație proprie.

La o haină de primăvară sau vară se cere un cortel elegant și modern sau un en-tout-cas.

Firma:

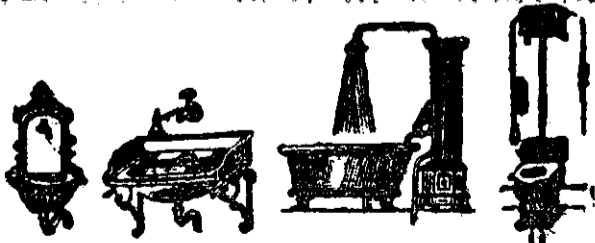
Th. Schmidt

Sibiu (Nagyszeben) Reispargasse 7,

ofere cel mai bogat asortiment de modele admirabile și culori moderne frumoase, în execuție solidă, pe lângă prețurile cele mai ieftine. Serviciu solid. Reparaturile se fac ieftin și grabnic.

Comandă prin postă prompt.

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.

Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Urmașul lui P. SORS

FRANZ AGNICSEK

Temesvár-Fabric, Dreikönig-G. 30—32.

Își recomandă atelierul său pentru orice fel de

trăsuri și eurolării

pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ori-ce reparaturi la trăsuri noi și vechi se efectuează repede și prompt.

DISTINS CU MEDALIE DE AUR IN 1888 ȘI 1907.

Urmasul lui Schuller József — Ladányi József

armurar și depozitar de articole de vânatoare
Pécs, Király-u. 42. — Nagyvárad, Uri-u. 21.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur că am preluat magazinul de arme existent de 30 de ani și cu bun renume al lui Schuller József, pe care sunt numele meu îl voi păstra și pe mai departe. Având în vedere că depozitul de arme din Pécs, Király u. 42, înființat la 1885 și a câștigat cel mai bun renume, îmi voi da silința ca pe lângă serviciu culant și prețuri ieftine să câștig aceasta și celui din Oradea Mare.

Tin in depozit

arme de cea mai bună fabricație,

cu repetiție și încărcătură în țevă, revolvere, piștoale, și toffelul de cartușe pentru arme. - Se dă deosebită atenție reparației și păstrării armelor. Se primește ca ucenic un băiat cu 4 clase medii, care vorbește românește. — Preț-curent gratuit.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de baine bărbătești în Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Iși recomandă

atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de încălzit și zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul îi-e rău, pentru că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, dacă voiești să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a osteni până la fierăria lui

Pöhm János

vis-à-vis de statuia martirilor, unde pe lângă prețurile cele mai moderate poți căpăta cuptoarele cele mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu mașini sistem „John” pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de lucru și material de încălzit.

Prima atelier ardelean aranjat ca putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvar, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvar, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: **Déva, Nagyvárad.**

Mașini de scris **IDEAL** și **ERICA**

Gramofonoane

Mașini de cusut **VERITAS**

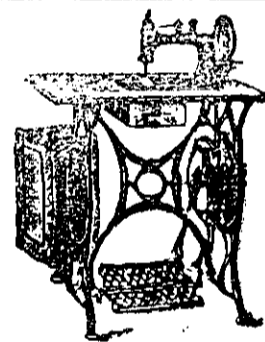
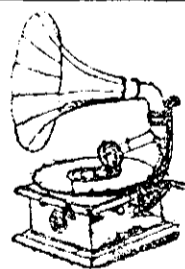
(fabricație proprie) deasemenea cele mai solide părți constitutive: panglici de culoare, hârtie de copiat, acc, plăci etc. se găsesc la specia listul: **Barthelmie György**

Brassó, Weisz M.-u. 23.

Cel dintâi și cel mai bine asortat atelier — mehanic din Transilvania. —

Atelier pentru reparat mașini speciale de scris, de ori-ce sistem și fabricație, deasemenea aparate mehanice fine etc.

Școală de scris cu mașina.

LIMONATA KRISTÁLY

se poate purta în buzunar, e cea mai ieftină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru turiști cu 12 porții 80 fileri. - Face bune servicii în excursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește — fabrica de limonată Kristály a lui —

KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în **SZABADKA, 103 Tr.**